

NYÁRSAPÁT

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV
2017

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

Kedves Nyársapáti Polgártársam!

Most lakóhelyünk, szeretett kis falunk Településképi Arculati Kézikönyvét tartja a kezében.

Ez a könyv a közösség döntésével azt fogalmazza meg, hogy mi a követendő építészeti, környezeti és kulturális érték. Célja a segítségnyújtás, útmutatás, szemléletformálás. A benne lévő ajánlások segítséget jelenthetnek a jelenlegi és majd a jövőben községünkbe költöző lakótársaink számára.

Nyársapát történelme az Árpád-korig vezethető vissza, de önálló közigazgatású településsé csak 1954. november 1-jén vált. Sajnos a régmúlt épületeit már nem láthatjuk, azok csak múzeumunkban tekinthetők meg.

Fennmaradt, felújított, vagy korunkban létesült egyedi épületeinkre, építészeti örökségünkre büszkék vagyunk, melyek hirdetik Nyársapát lakóinak gazdasági, kulturális igényességét. A fejlődő gazdaság megteremtette a társadalmi fejlődés lehetőségeit, amelynek következményeként létrejött egy összetartó közösség, egy gyarapodó község.

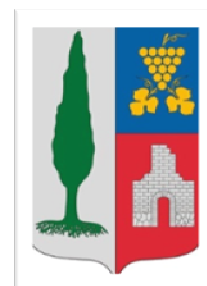
Nem feledkezhetünk meg arról, hogy Nyársapát a Dél-Pest megyei kistérséghez tartozó mezővárosok Ceglédet és Nagykőröst övező tanyás falvak közé tartozó 2200 lelket számláló település, az erre jellemző hagyományos építészeti formákkal, de mára már teljesen kialakult infrastrukturális értékekkel.

Mindezek formálják, alakítják a község arculatát, az alföldi településekre jellemző hangulatos, nyugodt környezetünk fejlődését.

Településképi Arculati Kézikönyvünk nem egy lezárt mű, hanem igényeinknek megfelelően a jövőben is szabadon alakítható, bővíthető, kiegészíthető, szakemberek által összeállított dokumentum. Olvassa e kézikönyvet olyan nyitott szellemmel, ahogyan az készült.

Tisztelettel:

Kis Miklós
polgármester

TARTALOMJEGYZÉK

1 NYÁRSAPÁT BEMUTATÁSA

2 ÖRÖKSÉGÜNK

3 ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEEK

4 ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

5 ÉPÍTÉSZETI PÉLDÁK

6 UTCÁK, TEREK, PARKOK KIALAKÍTÁSA

7 KIEMELT RÉSZLETEK

8 MŰSZAKI BERENDEZÉSEK MEGJELENÍTÉSE

1

NYÁRSAPÁT BEMUTATÁSA

1

Nyársapát település Pest-megyének a déli részén helyezkedik el. Cegléd, Törtel, Nagykőrös és Csemő fogja közre a 2200 lélekszámú települést. A nagy közigazgatási területtel rendelkező község lakosságának több, mint 50%-a él külterületen. Fő tevékenysége a mezőgazdasági termelés és túlnyomórészt szőlő- gyümölcs, valamint kertészeti kultúra, ezeken belül is a szilva, cseresznye, szamóca, burgonya és paprika termesztése folyik.

A település a Duna-Tisza közti homokhátságon terül el, melyeken a futóhomok dűnéket, buckákat alkot. Növénytakaróját a homokos talaj határozza meg, legjellegzetesebb fája a nyár. A helység az egykori apátságról kapta a nevét, melynek jelzője a nyárfa volt.

A területen már az Árpád kor óta laktak, azonban a török hódoltság ideje alatt elnéptelenedett és a középkori templomáról is csak a feltárt leletek tesznek tanubizonyosságot. Az elnéptelenedett pusztát a nagykőrösiek vehették használatba pénzösszegért cserébe. A későbbi tanyák, mezei kertek létrejöttét a földosztás tette lehetővé, mellyel a puszta népessége újra növekedésnek indult. Önálló település azonban csak 1954-ben lett, ekkor szakadt el Nagykőröstől és került hozzá a ceglédi határból Csemő egy része.

A községé alakulást követően a falu fejlődésnek indult, megépült a Tanácsháza. Az egykori Szarka család borházából kialakították a Művelődési házat és könyvtárat, melyben a település civil szervezetei is működnek.

A hatalmas parkosított területen fekvő általános iskolához tornacsarnok és sportpályák tartoznak. Az óvoda épülete melletti játszótéren a nagy fák hűs árnyékában játszhatnak a legkisebbek. A jövőben tervezik felépíteni a bölcsődét is. A község intézményeinek áramellátását ma már napelemek biztosítják.

1

Magyarország leghosszabb épített Gokart Parkja Nyársapát, Csemő és Cegléd határán fekszik. Hatalmas parkosított környezetben várja az amatőr gokartozni vágyókat a Bognár Gokart Park.

Családi vállalkozásként 2003-ban született meg a gokart pálya ötlete, melynek átadására 2004-ben került sor. A fejlesztéseknek köszönhetően a pálya hossza már eléri a 800 métert is. A pálya vonalvezetésének variálhatósága egyedivé teszi a gokart pályát Magyarországon. Minden évben szerveznek hazai amatőr gyermek és felnőtt gokart versenyeket.

Nyársapáti Motocross Egyesület által üzemeltetett versenypálya több évtizedes múlttal rendelkezik, fejlődését a helyi önkormányzattal való közös együttműködésnek is köszönheti. Az I. osztályú versenyek lebonyolítására is alkalmas motocross pálya kedvelt színtere az országos bajnokságoknak. Folyamatosan karbantartott pályanyomvonallal, gondosan kialakított füvesített versenyződepóval és felújított kiszolgáló egységekkel biztosítják a versenyzők kényelmét.

Nyársapáti Gazdakör önálló kis és középvállalkozások és a gazdák szerveződése alkotta szövetkezet, melyben több hektár szántón, erdőn és gyümölcsösön próbálják biztosítani megélhetésüket a családok. A szövetkezet hűtőházat és szárító, aszaló üzemet építetett, melyben elsősorban a saját termés feldolgozása történik.

A Miklaker Kft. európai színvonalú intenzív keréskerti gazdaságot működtet. Több hektáros méretű fóliákban korai termésű, friss zöldséget, gyümölcsöt termelnek. Aktívan segítik Nyársapát mezőgazdálkodói terheinek csökkentését, Nyársapát hagyományainak és a több évtizedes agrárkultúrájának felvirágoztatását.

2

ÖRÖKSÉGÜNK

2

Nyársapát nagy büszkesége a társadalmi összefogás révén felépített templom. Török Ferenc - többek között Ybl és Kossuth díjas, Prima díjas - építész által tervezett templomot 2004-ben szentelték fel.

A település főterén kapott helyet a Trianoni emlékmű és Elek Apó kútja. Az emlékműnél minden évben tartanak megemlékezést a Nemzeti Összetartozás Napján.

Benedek Elek apó emlékére állítatott az Önkormányzat Kányádi Sándor javaslatára kutat. A „sziklatömbbön” Benedek Elek portréja látható alatta egy bronzgyíkkal, melynek szájából friss vízhez lehet hozzájutni.

2

A nyársapáti pusztaságban sikeresen gazdálkodó Szarka Mihály adományaival és közösségi szerepvállalásaival hozzásegítette a települést, hogy kiléphessen tanyavilágából, és önálló községgé tudjon válni.

Nyársapát kulturális intézményét 2004-ben adták át a nagyközönségnek. Az így helyreállított Szarka-kúria méltó emléket állít egykori tulajdonosának. A település történelme előtt tisztelve, nem csak a múltat idézi fel a felújított épület, hanem a falumúzeumként és országos kiállítóhelyként működő épülettel születhetett meg a falu Községi Háza is.

Magyar koronát ábrázoló pergola áll a Szarka-kúria udvarán, melyet Szent István tiszteletére állítottatott az Önkormányzat.

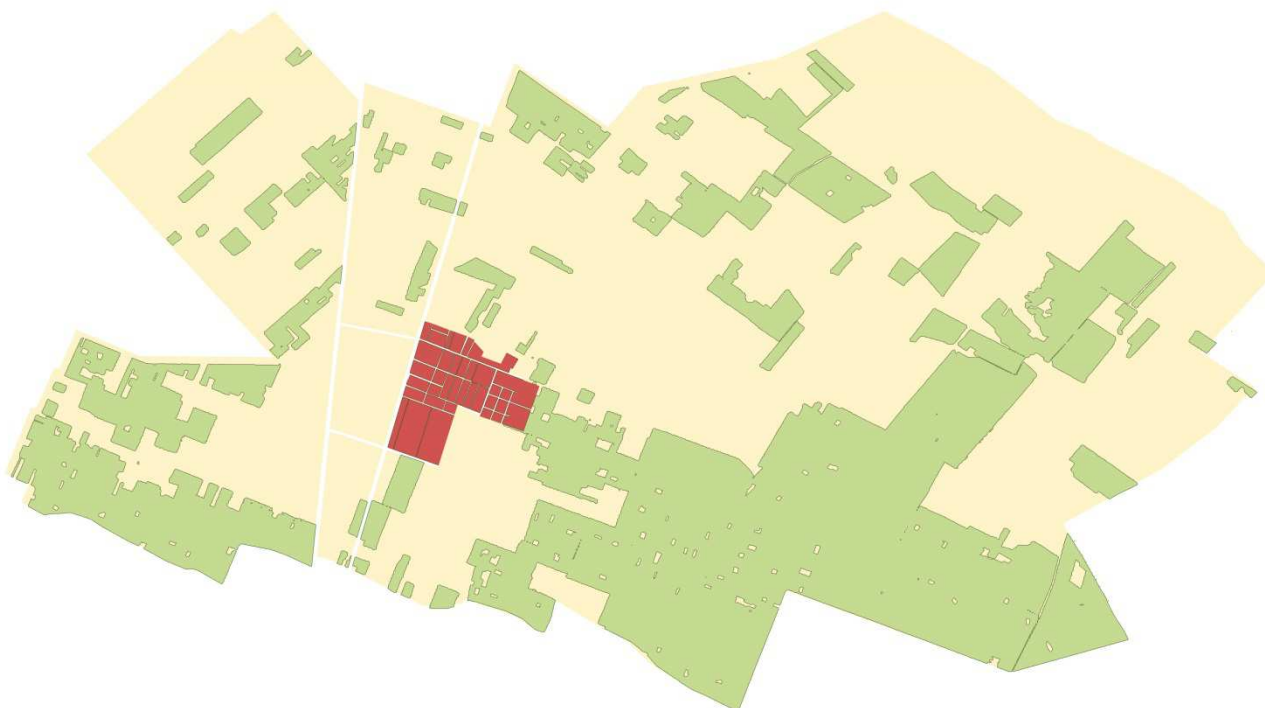
A pergola oszlopain a magyarok hét törzsének vezéreit (Álmos, Előd, Kond, Ond, Tas, Huba, Töhötöm) ábrázolják a kis képi fafaragványok.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

3

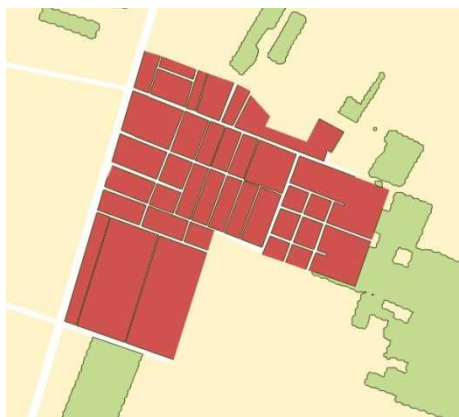
Nyársapát „kései” kialakulása, valamint a tanyás „pusztából” való átalakulása miatt csupán három különböző karakterű terület kerül lehatárolásra a teljes közigazgatási területén. A település belterületének kisebb és közel azonos méretű telekszerkezetét a korai nagykőrösi felparcellázás adja. Külterülete olyan tanyás térség, ahol mezőgazdasági és erdő területek mozaikosan váltják egymást.

 FALUSIAS KARAKTERŰ TERÜLET

 MEZŐGAZDASÁGI ÉS TANYÁS KARAKTERŰ TERÜLETEK

 ERDŐS KARAKTERŰ TERÜLETEK

A karaktereket a különböző területek beépítési sűrűsége, léptéke, telekstruktúrája, az épületek elhelyezkedése, valamint a terület funkciója határozza meg. Ezeket a szempontokat figyelembe véve három eltérő karakterű terület bontakozik ki, mely más-más arculatát mutatja meg a település teljes területének.

Magát a falut és a hozzá tartozó külterületet nem lehet egy azonos karakterű területként kezelni, hiszen az előbbiben a lakóépületek, míg utóbbiban a tanyák és a művelési területek a meghatározóak. A művelési területeken a növényzet, így a szántók, kukoricások, kertészeti növények, energiaerdők és ezek megjelenése dominál.

FALUSIAS KARAKTERŰ TERÜLET

A település falusias karakterű területe Nyársapát teljes belterületét lefedi a vasút nyomvonalától kezdődően. Ez a terület elsősorban lakóépületekből áll. Az Ady Endre utca mentén helyezkedik el a legtöbb igazgatási és kereskedelmi funkciójú egység, de karakterében ezt az utcát sem lehet kiemelni.

Épületeire a „magyar háztípus”, a főként négyzet alaprajzú, sáttortetős épületek jellemzőek. A legtöbb telken még ma is fellelhető a falusias életformára jellemző hátsó gazdasági épület/építmény, a veteményes és a virágos kert.

A rendszerint széles és szabályos elrendezésű utcáknak, valamint az egymásnak teret adó épületelhelyezéseknek köszönhetően lehetőség kínálkozott az épületek egyediségének kialakítása terén. A falu épületei váltakozva hol földszintesek, hol egy emeletesek, hol sáttortetősök, hol nyeregtetősök, hol utcafrontra épültek, hol pedig előkert szélesíti az utca térértetét. Ez a folyamatos játékosság jellemzi a település utcáit, ahol szinte minden ház előtere gondozott és fák, virágoskertek színesítik az utcaképet.

3

MEZŐGAZDASÁGI ÉS TANYÁS KARAKTERÚ TERÜLETEK

Síkvidéki fekvésére támaszkodva a község lakói főként mezőgazdaságból élnek. A környező falvakban, így Nyársapáton is a múltban a tanyasi életforma alakult ki, mely a településen a mai napig megfigyelhető. Manapság a fiatal családok számára az egyre vonzóbbá váló falusi/tanyasi életnek köszönhetően az elmúlt években egyre több felhagyott tanyasi porta kerül felújításra. Ma is nagy az érdeklődés az eladó tanyák iránt, melyek közül sokat felújítanak, de arra is van példa, hogy a régi épület helyén egy új épületet húznak fel. A tanyákon a különböző kertészeti kultúrák, mint paprika, kukorica, szamóca, szilva termesztése folyik.

Nyársapát régen is mezőgazdasági tevékenységéről, azon belül is a szőlő- és gyümölcsstermesztésről volt nevezetes. Egykor 400 hektárnyi szőlőterületen folyt a hagyományos szőlőfajták termesztése, például Ezerjő, Kövidinka, Kadarka. Mára a szőlőtermesztés pár száz hektárra szorult vissza, mellette, mintegy gyümölcsösök – földieper, meggy, cseresznye, szilva –, valamint kertészeti kultúrák – főleg burgonya, paprika, káposztafélék – kerültek előtérbe. A gyümölcsös terület mintegy 300 hektár, amelyből a földieper termesztés 12 hektárnyi területen folyik, nyugati minta alapján.

A mezőgazdasági területeken növénytermesztés mellett, állattartás is folyik mintegy 400 szarvasmarha és 1000 juh található ma is a településen. Nagy területen húzódnak fóliasátrak, ahol primőr zöldségek termesztése folyik.

Bár az állattartás már nem jellemző, de egy **helyi jelentőségű Természetvédelmi Terület** őrzi az egykori legelők élővilágát: a „Nyársapáti legelő” a térség homokterületén mintegy 2 hektárnyi foltban megmaradt ősi mocsárrét, amelynek védett orchidea-állománya értéket képvisel.

3

ERDŐS KARAKTERŰ TERÜLETEK

A település erdőterületeit főleg gazdasági erdők alkotják. Az fő fafajok az akác és nemes nyár, amelyek ültetvényekben váltakoznak a mezőgazdasági táblákkal. Bár az intenzív erdőgazdálkodás jellemző a területre, mellette az erdők ökológiai szerepe is jelen van: javítják a mikroklímát, szélfogó hatásuk csökkenti a szél okozta talajpusztulást, megkötik a területen jellemző homokos talajt, ezáltal csökkentik a porszennyezést.

4

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

4

Nyársapát síkvidéki, telepített jobbágyfalu, melynek utca és telekszerkezete szabályos. Széles utcái, szellős beépítése továbbra is őrzendő ugyanúgy, mint külterületének tanyás szerkezete. A településnek a déli irányba van lehetősége tovább terjeszkedni, ahol a tanyás területek sűrűsödése már elkezdődött. A bőséges beépítetlen területtel rendelkező tartalék lakóterületek a tájhoz és a korábbi beépítésekhez illeszkedően alacsony beépítésűek, és tartják az épületek közötti tágas elhelyezkedést. A jelenleg falu és a tanyás térség között ez az átalakulóban lévő terület teremti meg az átmenetet a két különböző karakterterület között.

Nyársapát megismerése során, felfedezhetjük a település szépségeit, egyedi építészeti elemeit, a helyi lakosok lakókörnyezetének arculatformáló településképi világát. A település arculatának minőségi fejlődéséhez, környezetbe való illeszkedés elengedhetetlen. Építkezéseink során a saját elképzeléseinket úgy formáljuk, hogy az stílusában illeszkedjen a környezetünkhöz.

A jövőbeni építkezések, átépítések, közterület-formálások során alkalmazkodni kell a már kialakult építészeti, arculati elemekhez és nagy hangsúlyt kell fektetni a meglévő arányok megtartására. Az egyes arculatformáló elemek esetében érdemes megfigyelni, a tető formáját, a homlokzat tagozódását, a nyílászárók megjelenését, a felhasznált anyagokat. Akár a korszerű, vagy a régmúlt idők építészeti irányzatát tartjuk követendő példának, ezeknek az elemeknek a harmonikus összeillesztése során végtelen variációs lehetőséget kapunk egy épület kialakítására vagy átépítésére, mellyel a saját megjeleníteni kívánt egyéniségünket nem kell feladnunk annak érdekében, hogy megtartsuk a település és a hozzá tartozó táj jelenlegi arculatát.

MEGLÉVŐ LAKÓÉPÜLETEK ÁTALAKÍTÁSA

A Nyársapát lakóterületein a mezővárosokra jellemző családi házak dominálnak a legerőteljesebben, ahol a mezőgazdasági funkciót a külterületi tanyák (szálláskertek) veszik át. Ez az életforma másfajta lakóháztípust igényel, mint a hagyományos magyar falura jellemző falusi porta. A fésűs telekhatáron álló beépítést, utcára merőleges tetőgerincű épülettípusát bővítették tovább.

Ezek az épületek még hordozzák a régi idők emlékét. Védelmük fontos, hiszen ezzel a mezővárosi múltat tiszteletben tartva a település épített értékeit még sokáig gazdagíthatják. Felújításuknál, bővítésüknel az utcai homlokzat arányainak, valamint épületmagasságuknak és tetőformájuknak megtartása javasolt. Már maga a jelenlegi épületforma is ritkaságnak számít a településen, de az igényesen megválasztott, nem kirívó homkokzatfestéssel, a hagyományos anyagok használatával (fa, cserép, tégl), mintaként szolgálhatnak a település épületei között. Az épület kialakítása mellett ügyeljünk a környezetének kialakítására is. Az épülettel harmonizáló, jól megválasztott kerítés és a rendezett udvar tovább emeli lakóportánk esztétikai értékét.

A falusi porta későbbi továbbfejlődése az épület utcafronti részének bővítésével kialakult „L” alakú épületforma utcára merőleges tetőgerinccel. Az épületek homlokzata többségében egyszínű és a szemnek kellemesebb, pasztel színek használata az elterjedtebb.

Felújításnál törekedjünk továbbra is a pasztel színárnyalatok használatára és kerüljük a harsány kirívó színeket. Kerüljük a giccses ablakkeretezéseket.

4

A magyar falvak életében, de építészetében is jelentős változást hozott a hatvanas évek. Megindult a sátoztetős kockaházak (közel négyzetes alaprajzú, kéttraktusos épület) építése. Az építkezések során az előkert kialakítása elvárt volt. A gazdasági épületek szükségessége miatt az épületek hátrafelé már nem terjeszkedhettek, így alakult ki a négyzetes alaprajzi forma.

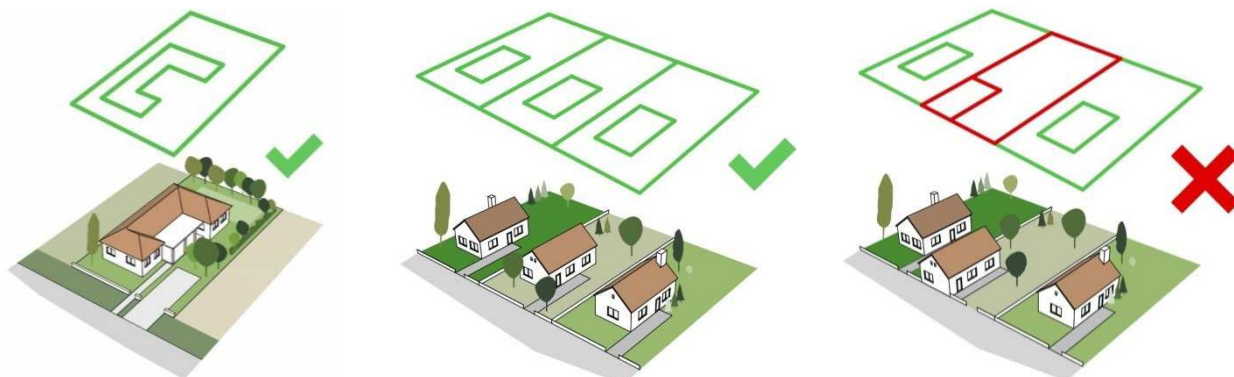
A 70-es, 80-as években elterjedté vált az ingatlanba való befektetés, így létrejöttek a lakásszükségletet jóval meghaladó nagyméretű házak, melyek már vízszintesen is tagoltak. Így Nyársapáton is megjelentek a kiemelt alagsorral, vagy tetőrbeépítéssel, vagy emeletráépítéssel rendelkező családi házak. Ezen háztípusoknál az épületszintek választották el a lakótérket a gazdasági funkciójú terektől. Ezek az épületek gyakran a korábbi „kocka” házak nagyobb változatai. A házak ekkor már formailag jelentősen eltérnek egymástól, ezzel a harmonikus utcakép megbomlik és zavarossá válik.

A településen járva az ablak körüli vakolatdíszítés ennél a két épülettípusnál is elterjedt. Az épületek felújításánál továbbra is a környezetbe illő színek és anyagok használata javasolt, de a kirívó keretezések, vagy pl. a ragasztott kő keretezés itt is kerülendő. A tetők anyaghasználatánál elsősorban a cserepet, ezen belül is a pirosat és annak árnyalatait alkalmazzuk. A homlokzatszínezés során továbbra is kerüjük a rikító színek, a kék, zöld és a lila használatát.

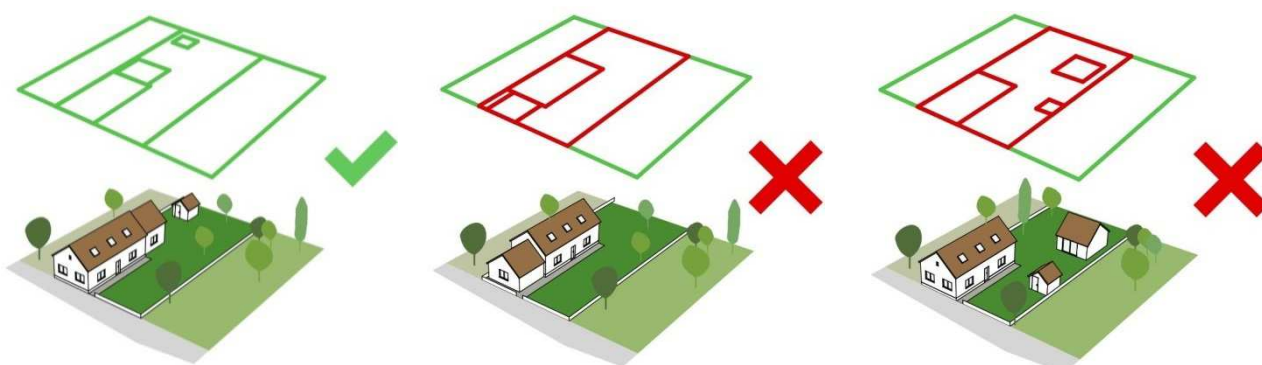
Az épületek bővítése esetén törekedjünk a szomszédos épületek léptékeihez való illeszkedéshez, mind épületmagasságban, mind alaprajzi forma kialakításában. Az előkertbe ne kerüljön elhelyezésre épületbővítés, önálló melléképítmény. Emeletráépítést csak abban az esetben alkalmazzunk, amennyiben a mikorkörnyezethez ez illeszkedik, és az újonnan kialakítandó épületszinttel az épület nem tornyosul a szomszédos épületek fölé. Új tető létesítése esetén az utcára jellemző tetőformát alkalmazzuk. Kerüljük az épület utcafronti homlokzatán elhelyezett parabola antennákat, légkondicionáló külső egységeinek és egyéb elektronikai berendezések elhelyezését, melyek az épületek esztétikai megjelenését roncsojják.

LAKÓÉPÜLETEK KIALAKÍTÁSA

Oldalhatáron álló beépítési mód
a megengedett, úgy hogy az épület és a telekhatár között maradjon „karbantartási sáv”.

A településen minden esetben **előkert**et kell kialakítani a környezetben kialakult beépítésnek megfelelően. Az előkertben többszintű növényzet alkalmazása javasolt, **a tájra jellemző növényfajták használatával.**

Épületet bővíteni, illetve melléképítményeket a főépület mögött, annak takarásában szintén oldalhatáron álló beépítési móddal lehet elhelyezni. Alárendelt funkcióját figyelembe véve a főépülethez alkalmazkodó tetőformával, azzal azonos vagy kisebb léptékben javasolt kialakítani.

4

A szomszédos épületek magassága legyen az irányadó. Alkalmazkodjunk az utcában már kialakult építménymagassághoz.

A beépítésre nem szánt területen az épületek utcafronti homlokzatán erkély kialakítása nem megengedhető. Az „alpesi” stílusú épület kialakítása a település teljes területén kerülendő.

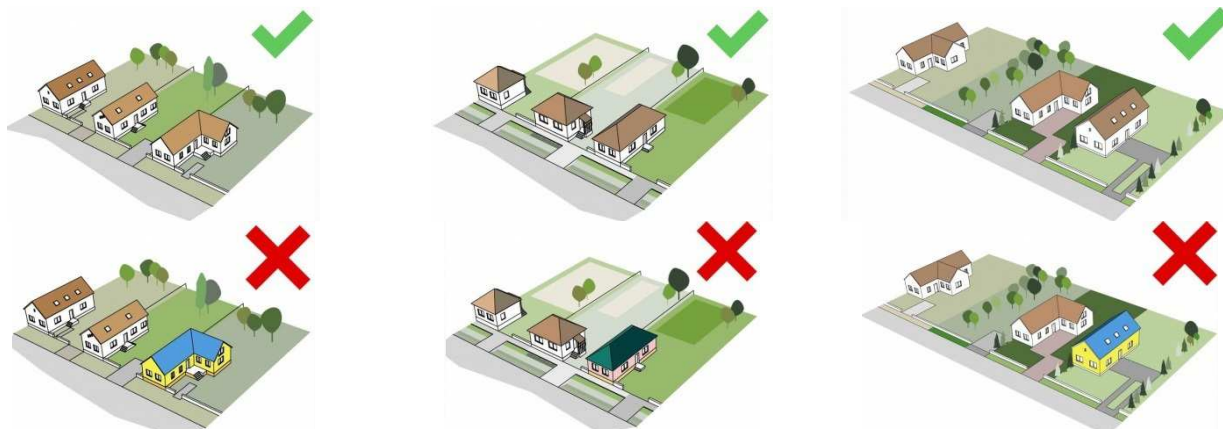
Magastető kialakítása a megengedett, minden esetben figyelembe kell venni a környezetben kialakult állapotot és **a tető gerincmagassága nem haladhatja meg az előírt építménymagasságot.**

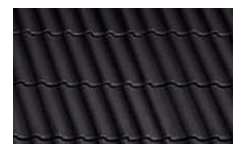

A településen a magastetők közül a nyeregtető, konytyolt nyeregtető és a sátoztető használata javasolt.

A tetőforma kiválasztásánál vegyük figyelembe a szomszédos, de a tágabb környezetben található, az utcában előforduló épületek tetőinek kialakítását is. **Ne alkalmazzunk összetett tetőformát, lapostetőt.**

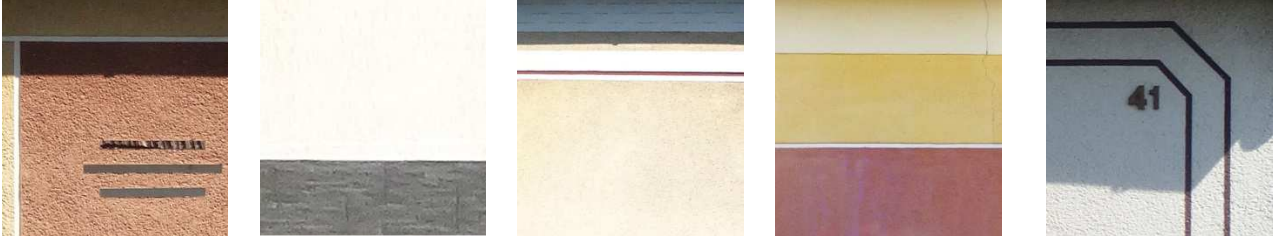

A tető színe is szerves részét képezi az épület megjelenésének. **Ne használjunk élénk, rikító és a környezetében, az utcában használatos színektől merőben eltérő, más színeket.** Tetőfedés anyagának használjuk beton- vagy agyagcserepet, zindelyt, esetleg a modern építészetben elterjedt cseréplemezt, acéllemezt, síkpalát. **Azbeszt tartalmú anyagok, így például azbesztpala felhasználása tilos.**

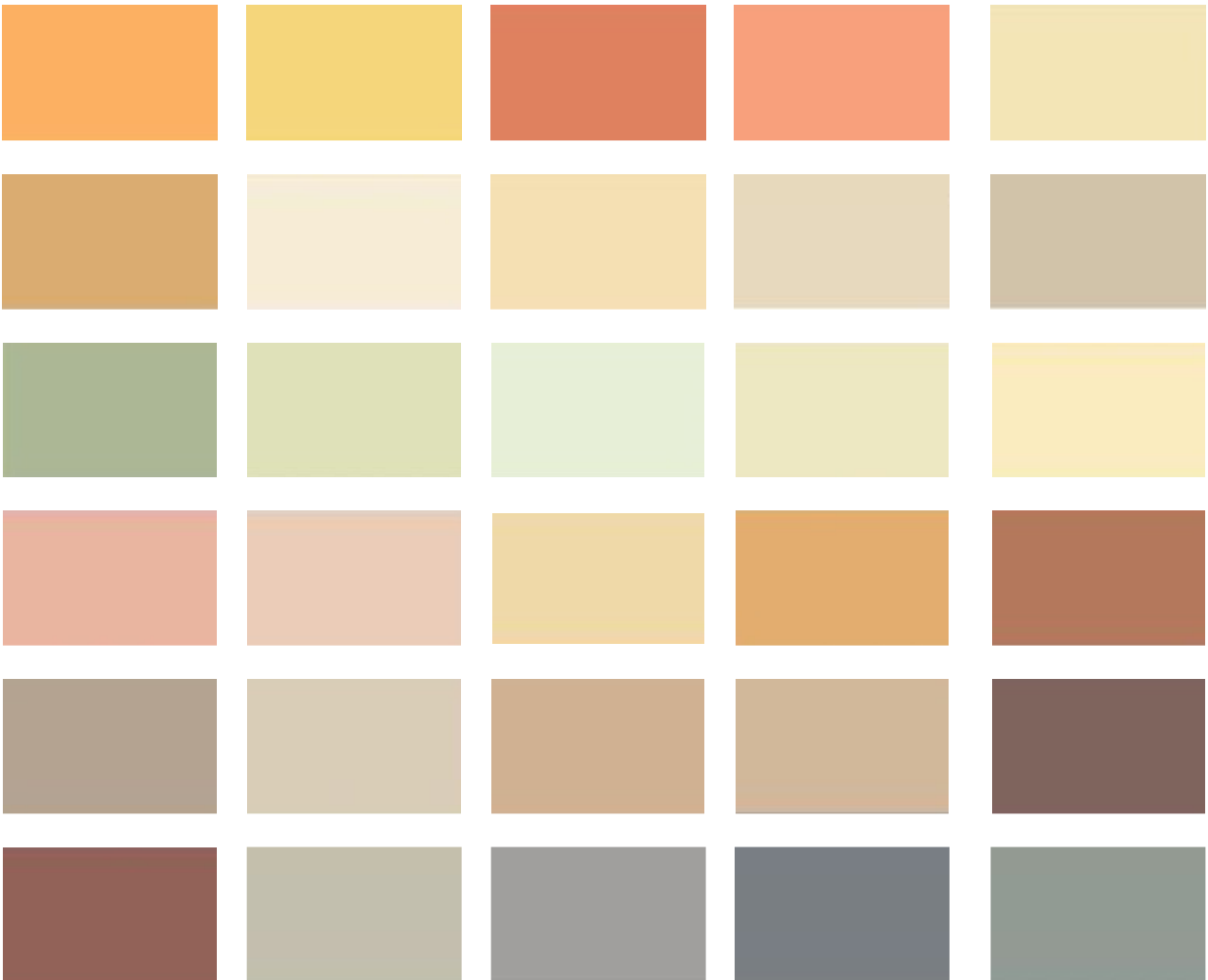
4

LAKÓÉPÜLETEK HOMLOKZATÁNAK MEGJELENÉSE

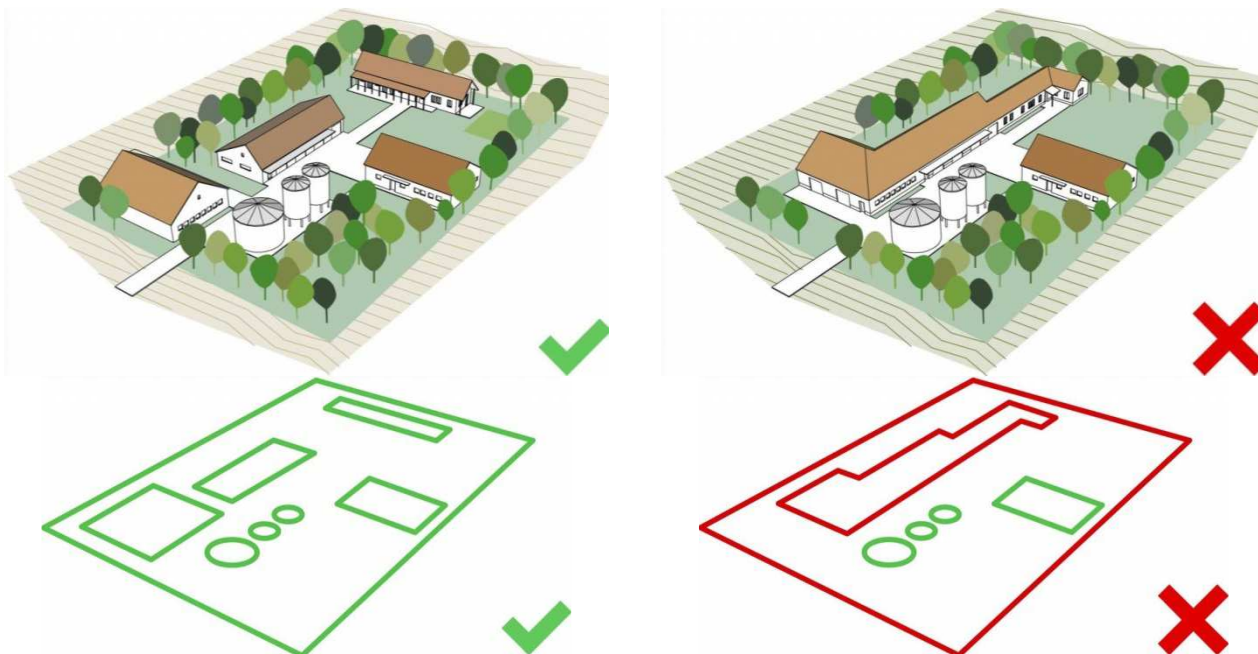

A homlokzat kialakítása során törekedjünk arra, hogy épületünk a szomszédos házak színskálájába beilleszthető legyen. **Ne használjunk élénk, rikító színeket.** Részesítsük előnyben a pasztel, visszafogottabb színárnyalatokat. **A világosabb színek nagyobb felületen jelenjenek meg, míg a sötétebb színeket díszítésre használjuk.** A településen járva erre szép példákat találunk.

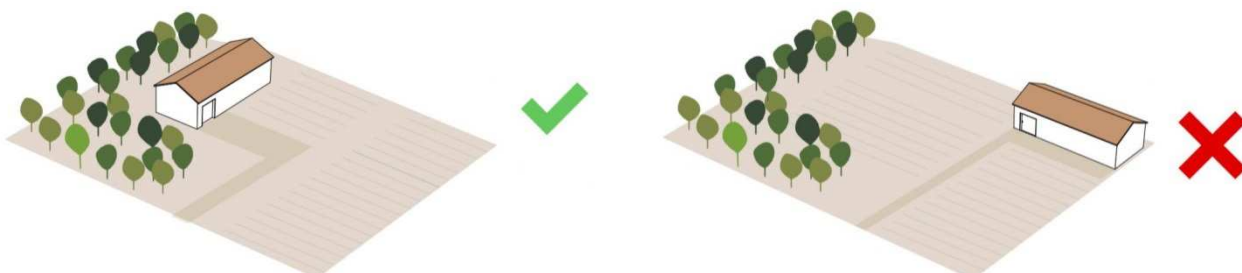
Szín példák a homlokzat színezésére:

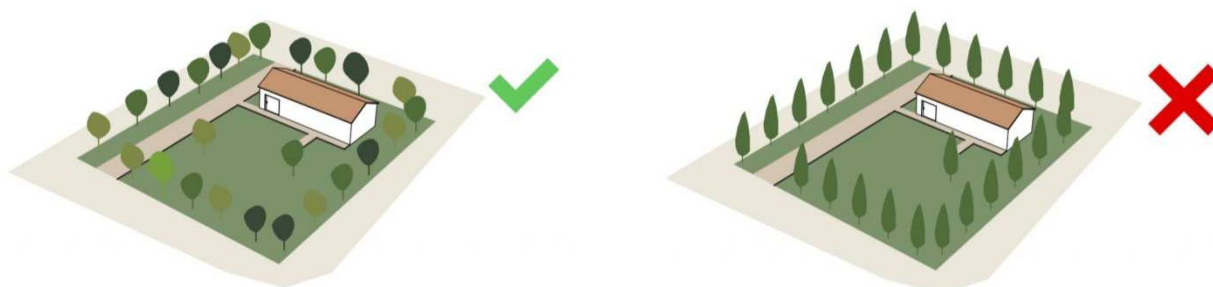
MEZŐGAZDASÁGI ÉS TANYÁS TERÜLETEK ÉPÜLETEINEK KIALAKÍTÁSA

A nagyobb mezőgazdasági, gazdasági vagy tanyás területet úgy építjük be, hogy **szabadonálló beépítési móddal több önálló gazdasági épület telepítsünk** le egy központi udvar köré. Kerülendő az összefüggő, léptékében nagyobb épület, mert tájidegen, környezetéhez nem alkalmazkodik.

Az épületet minden esetben szabadonálló módon helyezzük el a területen, úgy hogy a természetes növénytakaró segítségével tájba illeszkedő legyen.

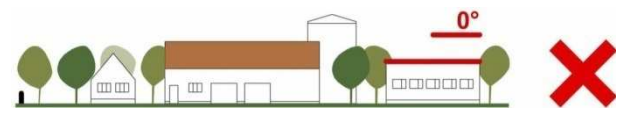

Az épület takarása során a tájra jellemző növényzetet alkalmazzunk, és azok változatosságával és elhelyezésével a természetességet erősítsük.

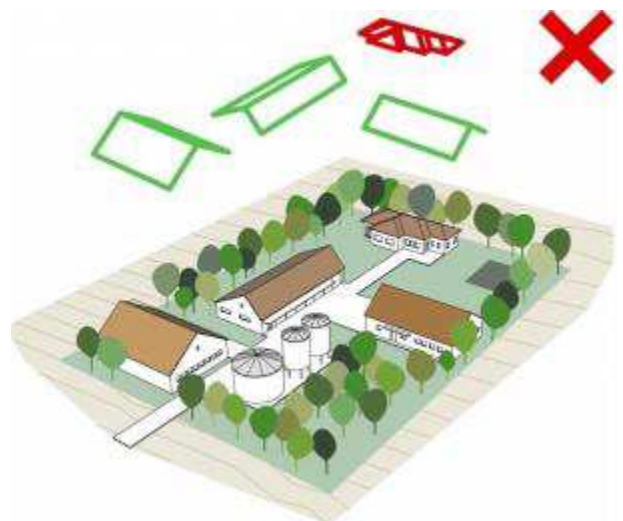
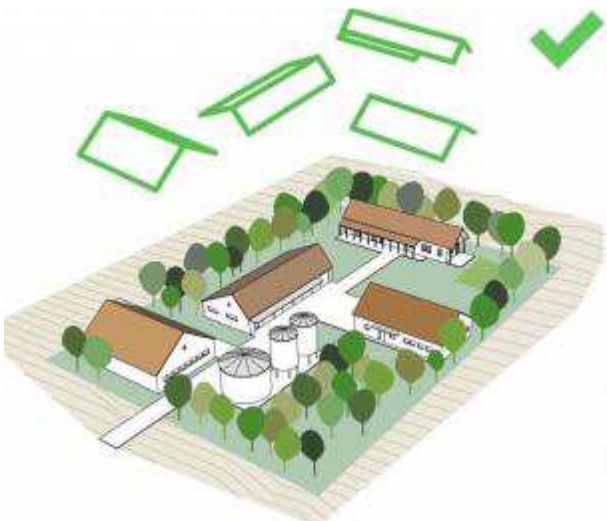
4

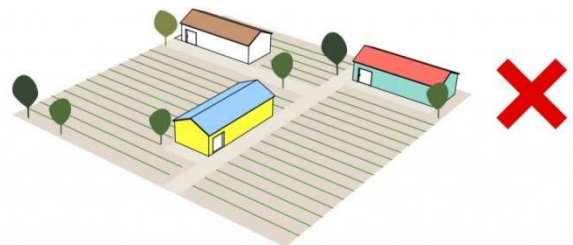
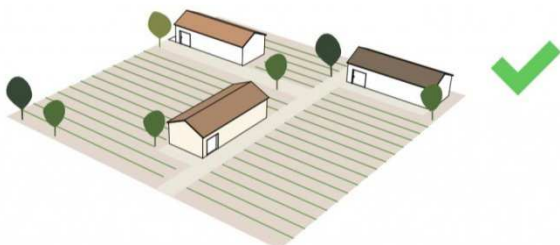
A tájkép megőrzése érdekében az építmények telepítése során a többszintesség, az épületek vízszintes tagolása, valamint a környezetéhez viszonyítva a túlzott építménymagasság kialakítása nem megengedhető. **Az építménymagassága meghatározása során vegyük figyelembe a természeti környezetet, az épületek magassága ne emelkedjen túl a fák lombkorona szintjénél.**

Lakóépület csak magastető kialakítású lehet, hajlásszögének kialakítása során figyelembe kell venni a helyi építési szabályzat előírásait. **Egyéb, nem lakófunkciójú épületek esetében is alkalmazzunk magastetőt.**

Az épületek magastető formájának kialakítása során használjunk nyeregtetőt és annak változatait. Összetett tetőforma használata tájidegensége miatt nem ajánlott ezeken a területeken.

Az épületek burkolása csak természetes vagy természetes hatású anyaggal alakítható ki. A színek használata során is törekedni kell a természetességre, használjunk fehér, törtfehér, halványsárga, halvány barna árnyalatokat.

KERÍTÉSEK KIALAKÍTÁSA

Kerítéseket áttörten lábazzal vagy anélkül lehet kialakítani. Tömör kerítés nem alakítható ki. Természetes anyagok használatát részesítsük előnyben. A sötétebb színárnyalatokat a kerítés lábazzatának kiemelésére használjuk, a világosabb színeket a nagyobb felületeken. **Ne használjunk élénk, rikító színeket.**

5

ÉPÍTÉSZETI PÉLDÁK

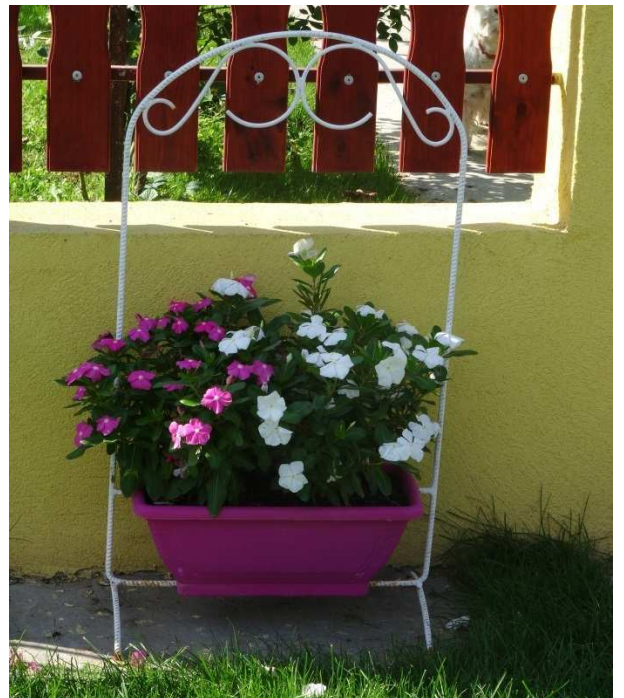
5

LAKÓÉPÜLETEK ÉS KERTJEIK

5

TANYÁK

5

6

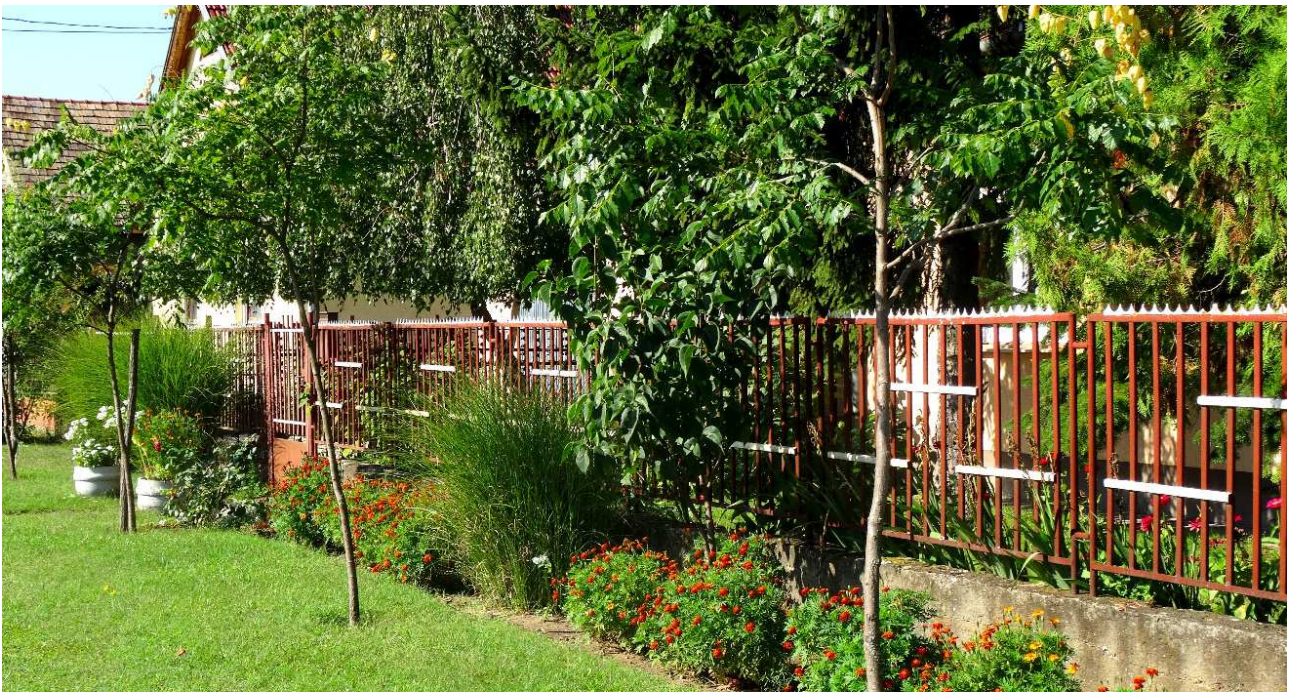
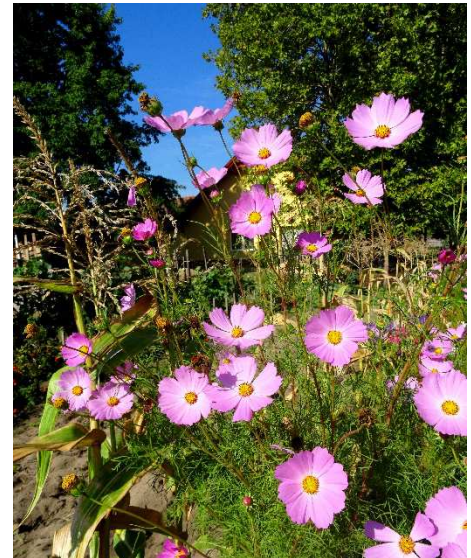
UTCÁK, TEREK, PARKOK KIALAKÍTÁSA

6

Ház és kerítés előtti utcakép

Nyársapát településképeire jellemzők a szép, virágos utcák és a gondozott utcakertek. Utóbbiak az út és lakótelkek közötti sávban alakultak ki, mintegy az előkert meghosszabításaként.

- Ahol az utcaszélesség megengedi, javasolt az egységes **utcafásítás** kialakítása. Néhány porta előtt szép idős fák is megjelennek, ezzel hangulatos utcaképet teremtve. Díszítő értékükön kívül árnyékolnak, csökkentik a porszennyezést, és élőhelyet biztosítanak.
- Ahol az utcaszélesség nem engedi meg utcai fasor telepítését, ott **az előkertbe, a kerítés mellé ültetett, utcára kihajló szép fa** is kifejtheti a pozitív árnyékoló hatást.
- A gyepes árkok rendszeres gondozása, növényzettel történő körbeültetése dekoratív utcaképet eredményez. A csapadékvíz elszivárgása javítja a talaj nedvességtartalmát, ami az utcai növényzet számára is kedvező.

Kerítés mellett természetes, fás szárú **növényekből kialakított térhatároló kiültetés** is alkalmazható. Térhatároló sövény telepítése esetén a lombhullató cserjefajokat célszerű előnyben részesíteni, magasságuk ne érje el a 1,5-2 méteres magasságot. **Télen is mutatós**, tájba illő, a településképet pozitívan befolyásoló sövények kialakítása is lehetséges, lomblevelű örökzöldek telepítésével.

Kertek

Hagyományos felosztás szerint a lakóházak kerítésein belül virágoskert, gyümölcsös- és konyhakert, esetleg baromfiudvar állt. A haszonkertek száma és jelentősége újabban csökkenőben van, előtérbe került a díszkert funkció. A kertek megfelelő kialakítása segítséget nyújt az épületek tájba illesztésében, javasoltan az adottságaihoz illő, őshonos növényfajok alkalmazásával. Néhány szempontot érdemes figyelembe venni a kertek létrehozásakor:

- Az üres telekre telepített növények csak sok év elteltével nyújtanak kellemes látványt, ezért a telek rendezésekor **a lehető legtöbb (fás szárú) növényt ajánlott megtartani.**
- Az **idős fák megőrzése** (amennyiben nem kiszáradt, vagy beteg példányról van szó) rendkívül fontos, mivel időben hosszú folyamat egy nagy árnyékot adó, szép példány pótlása.
- Térhatároló **cserjéknek** hazai, lomblevelű fajokat válasszunk, a cserjéket méret szerint szintezetten ültessük, hogy mutatós képet nyújtsanak.

- Az épület **tervezésével párhuzamosan**, azzal összhangban javasolt a **kert, a külső tér kialakítását megtervezni** – lehetőség szerint szakember bevonásával.
- Burkolt felületek kiválasztásánál törekedjünk a **vízáteresztő burkolat** alkalmazására (tégla, fakocka, terméskő, kavics), hogy az esővíz minél inkább a talajba szívároghasson.
- Számos esetben egy kerítésre felfuttatott virágos **kúszónövény** is hangulatos arculati elemként jelenhet meg, ahogy erre a településen több példát is láthatunk.

6

Padok és utcabútorok

A köztereken, parkokban elhelyezett utcabútorok egységes megjelenése kedvező a településkép szempontjából. A padokat, virágládákat, utcanév táblákat és hulladékgyűjtőket javasolt a meglévőkhöz illeszkedő módon kivitelezni.

7

KIEMELT RÉSZLETEK

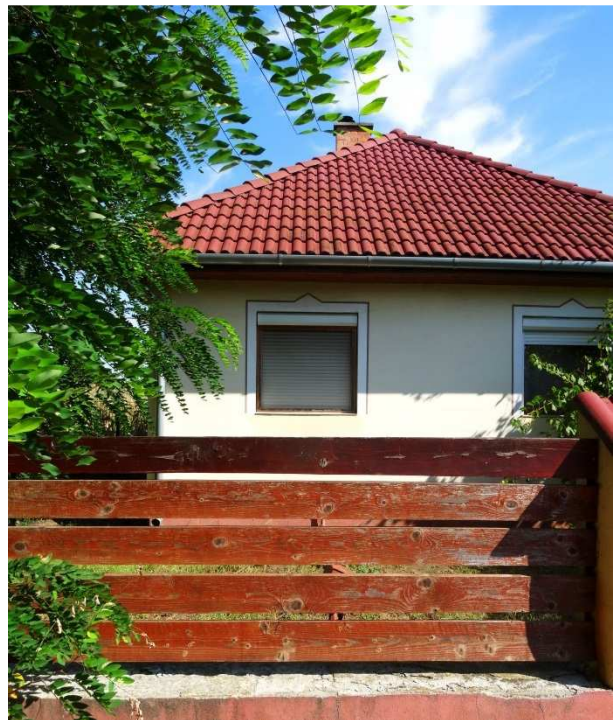
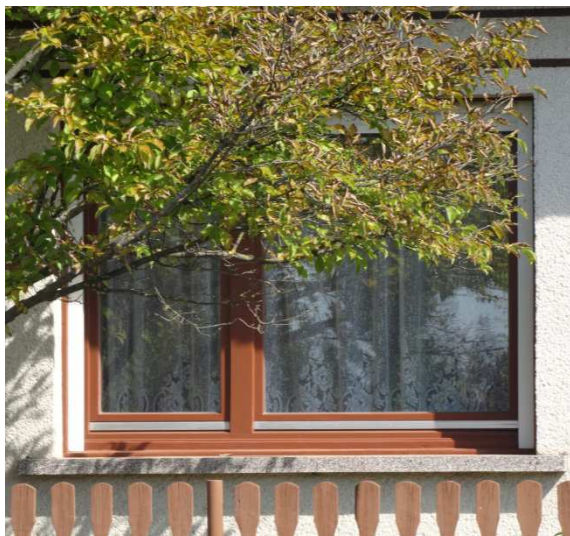
7

Az épületek apró részleteivel az esztétikai megjelenést tovább fokozhatjuk, amiben saját egyéniségünket is megmutathatjuk. Nyársapátra jellemző az ablakok díszítése, azok szemöldökének kiemelése vagy magának a nyílászárónak a keretezése, melyek a régi és az új épületeken is megfigyelehetőek.

Vigyázzunk a hangsúlyokra, a túl sok díszítéssel ellenkező hatást érhetünk el.

A kerítések az utcai megjelenést színesítik, valamint az épület felvezetéséül szolgálnak, annak látványát kiegészítik. Az áttört kerítést végtelenszámú mintázattal lehet ellátni, valamint a különböző formák és anyagok fényjátékot eredményeznek.

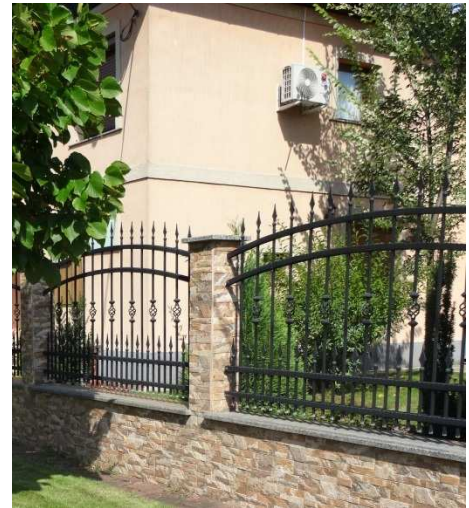

MŰSZAKI BERENDEZÉSEK MEGJELENÍTÉSE

8

A műszaki berendezések az épületek esztétikai megjelenését rombolják, ugyanakkor a megújuló energia használata, vagy például a nyári meleg elleni védekezés érdekében ma már elengedhetetlen alkalmazásuk. Nagyon fontos, hogy **a műszaki berendezéseket mindig az oldalsó vagy hátsó homlokzaton rögzítsük, az épület tetősíkja fölé ne emelkedjen** és építészeti megoldások segítségével takarjuk őket.

IMPRESSZUM

MEGBÍZÓ: NYÁRSAPÁT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

2712 Nyársapát, Arany János utca 11.

Kis Miklós polgármester

Dr. Bicskei Krisztina jegyző

KÉSZÍTŐ: PRO RÉGIÓ KFT.

1146 Budapest, Hermina út 17.

Huzián Zsófia

Mészáros Dóra

FOTÓK:

Jelöletlen fotók: Pro Régió Kft.

Jelölt fotók:

1-4: Bognár Gokart Park (www.bognargokart.hu)

5: www.youtube.com

6-9: Nyársapát Község Önkormányzata (www.nyarsapat.hu)